

prima instanță: Judecătoria Centru, mun. Chișinău  
Judecător: A. Cucerescu  
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău  
Judecători: M. Guzun, A. Nogai, Vl. Brașoveanu

## DECIZIE

01 martie 2017

mun. Chișinău

### Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul  
Judecători:

Tatiana Vieru  
Svetlana Filincova, Nicolae Craiu,  
Iuliana Oprea, Mariana Pitic

judecând recursul declarat de către Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Vangheli Leonid împotriva Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova privind contestarea răspunsului, obligarea de a stabili și calcula pensia în mărime de 57 % din suma soldei,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 18 octombrie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de către Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, fiind menținută hotărârea Judecătoria Centru, mun. Chișinău din 08 aprilie 2016,

#### c o n s t a t ă :

La 29 decembrie 2015, Vangheli Leonid a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova privind contestarea răspunsului, obligarea de a stabili și calcula pensia în mărime de 57 % din suma soldei.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, în baza ordinului nr. 214 ef. din 21 iunie 2013, a încetat raporturile de serviciu în organele afacerilor interne, iar drept temei a fost invocat „din cauza stării de sănătate, în cazul recunoașterii incapacității de a exercita serviciul în poliție în conformitate cu decizia comisiei medicale speciale a MAI”. În legătură cu această, i-a fost stabilit pensie pentru activitatea în organele afacerilor interne.

Astfel, susține că, pe parcursul primirii pensiei, a constatat că mărimea acesteia este mai mică decât prevede legislația în vigoare. Din acest considerent, s-a adresat către Ministerul Afacerilor Interne cu cerere prealabilă, prin care a solicitat modificarea cuantumului pensiei, suplimentar cu 5%, având în vedere faptul că a fost reziliat contractul de muncă în legătură cu starea de sănătatea.

În opinia reclamantului, mărimea pensiei pentru vechimea în muncă se stabilește în conformitate cu art. 14 lit. a) al Legii nr. 1544-XII din 23 iunie 1993

asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne. Corespunzător, consideră că urma să primească o pensie în mărime de 55 % din suma soldei, plus procentele pentru vechimea de muncă pentru perioadele de muncă suplimentar acestui termen.

Solicită Vangheli Leonid, anularea răspunsului oferit de Ministerul Afacerilor Interne și obligarea pârâtului de a stabili și calcula pensia în mărime de 57 % din suma soldei, la situația zilei de 21 iunie 2013.

Prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 08 aprilie 2016, a fost admisă parțial acțiunea și a fost obligat Ministerul Afacerilor Interne să stabilească și să calculeze reclamantului, la situația zilei de 21 iunie 2013, pensia în mărime de 57 % din suma soldei calculate pentru calculul pensiei. În rest, pretențiile au fost respinse. (f. d. 60, 62 – 64)

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18 octombrie 2016, a fost respinsă cererea de apel declarată de Ministerul Afacerilor Interne, fiind menținută hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 08 aprilie 2016. (f. d. 86 - 91)

La 04 noiembrie 2016, Curtea de Apel Chișinău a expediat participanților la proces copia deciziei integrale din 18 octombrie 2016. (f. d. 92)

La 02 ianuarie 2017, Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 18 octombrie 2016, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanței, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie respinsă acțiunea, ca neîntemeiată. Ulterior, la 21 februarie 2017, a fost depus cerere de recurs suplimentară.

Prin prisma art. 434 alin.(1) CPC, completul de judecată a constatat că recursul declarat de Ministerul Afacerilor Interne la 02 ianuarie 2016 este depus în termen, deoarece decizia integrală a instanței de apel i-a fost comunicată la 11 noiembrie 2016, ce se adeverește prin informația de pe ștampila de intrare a corespondenței la Ministerul Afacerilor Interne. (f. d. 105)

În motivarea ilegalității deciziei contestate, recurentul afirmă că argumentele reclamantului în cadrul examinării cauzei, precum și aprecierea instanței de judecată privind stabilirea pensiei în mărime de 57 %, la situația de 21 iunie 2013, sunt greșite și lipsite de temei legal. Astfel, a precizat că intimatului i-a fost calculată pensia, începând cu 22 iunie 2013, conform dispozițiilor art. 13 lit. b) și 14 lit. b) ale Legii nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne. Sugerează că în speță nu se aplică pensia prevăzută în art. 14 alin. (1) al Legii nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 pe simplul motiv că este alt tip de pensie.

La 19 ianuarie 2017, Curtea Supremă de Justiție a expediat cererea de recurs în adresa lui Vangheli Leonid cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței timp de o lună de la data primirii scrisorii. (f. d. 110)

Până la data examinării pricinii, Vangheli Leonid nu a depus referință, prin care să-și expună opinia cu referire la recursul declarat.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, asupra admisibilității recursului se decide fără prezența participanților la proces sau a reprezentanților acestora, prin emiterea unei încheieri nemotivate despre care se face o mențiune pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 22 februarie 2017, recursul declarat de către Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova a fost considerat admisibil. (f. d. 116)

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În corespundere cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul s-a examinat fără înștiințarea participanților la proces. Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererile de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În plus, recurenții și intimatul au avut ocazia să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse. (*mutatis mutandis*, cauza Auza Vilho Eskelinen și alții împotriva Finlandei din 19 aprilie 2007, cererea nr. 63235/0, § 72 – 75)

Subsidiar, în § 26 – 27 ale deciziei Curții Constituționale nr. 95 din 19 decembrie 2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 444 din CPC, Curtea a statuat că în cazul procedurilor care au ca obiect autorizarea unui apel sau care consacră verificarea unor aspecte de drept, și nu de fapt, sunt îndeplinite condițiile articolului 6 din Convenție chiar dacă instanța de apel sau de recurs nu oferă reclamantului posibilitate să se exprime în fața sa, în persoană. Iar, în esență nu este afectat accesul liber la justiție.

Verificând decizia contestată în raport de criticile formulate, în limitele controlului de legalitate și temeiurilor de drept invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ministerul Afacerilor Interne urmează a fi admis, fiind dispusă casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Raportul juridic dedus judecății vizează acțiunea depusă de Vangheli Leonid împotriva Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova privind anularea răspunsului Ministerului Afacerilor Interne din 28 decembrie 2015 și obligarea acestuia de a stabili și calcula pensia în mărime de 57 % din suma soldei, la situația zilei de 21 iunie 2013. (f. d. 4)

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei pricini, a admis parțial acțiunea și a obligat Ministerul Afacerilor Interne să stabilească și să calculeze reclamantului, la situația zilei de 21 iunie 2013, pensia în mărime de 57 % din suma soldei calculate pentru calculul pensiei.

În rest, pretenția privind anularea răspunsului Ministerului Afacerilor Interne din 28 decembrie 2015, a fost considerată neîntemeiată, dat fiind faptul că pârâțul a informat reclamantul în termenul și în modul prevăzut de lege. (f. d. 60, 62 – 64)

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18 octombrie 2016, a fost respinsă cererea de apel declarată de Ministerul Afacerilor Interne, fiind menținută hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 08 aprilie 2016. (f. d. 86 - 91)

La adoptarea soluțiilor, instanțele ierarhic inferioare au determinat că, în baza pct. 3.1 al ordinului Inspectoratului General al Poliției nr. 214 ef din 21 iunie 2013, Vangheli Leonid a încetat raporturile de serviciu în organele afacerilor interne, iar drept temei a fost indicat *ad litteram* „din cauza stării de sănătate, în cazul recunoașterii incapacității de a exercita serviciul de poliție în conformitate cu decizia comisiei medicale speciale a Ministerului Afacerilor Interne”. (f. d. 5)

Astfel, din aceste motive, intimatul a depus cerere prealabilă la Ministerul Afacerilor Interne, prin care a solicitat modificarea mărimii pensiei sale inițiale cu 5 %, suplimentar. (f. d. 7)

Potrivit răspunsului Ministerului Afacerilor Interne nr. 15/3 – V - 256/16 din 28 decembrie 2015, a fost respinsă cererea, întrucât pensia a fost stabilită în conformitate cu dispozițiile art. 14 lit. b) al Legii nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne. (f. d. 6)

În pofida acestui fapt, instanțele au considerat că la stabilirea pensiei urma să se aplice prevederile art. 14 lit. a) al Legii nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, fiind statuat cuantumul acesteia de 55 % din suma soldei, plus vechimea în muncă suplimentară de 2 ani, ceea ce constituie de fapt 57 %. (f. d. 90)

Studiind argumentele expuse în cererea de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție apreciază că instanțele ierarhic inferioare au decis obligarea modificării pensiei lui Vangheli Leonid, aplicând o normă juridică care este străină de situația de fapt existentă în cazul dedus judecării.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) CPC, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: (b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată.

Instanța de recurs reamintește că Vangheli Leonid a ocupat funcția de inspector operativ de serviciu al Serviciului de Gardă al Secției Management Operațional a Inspectoratului de Poliție Briceni al IGP al MAI până la 21 iunie 2013, când a fost reziliat contractul individual de muncă. În același timp, a primit dreptul la pensie pe linia Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova. (f. d. 5)

Astfel, dispozițiile relevante speței se conțin în Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne.

Recurentul consideră că în urmă modificărilor operate la art. 48 al Legii sus citate, prin Legea nr. 282 din 16 decembrie 2016 (în vigoare la 01 ianuarie 2017), pensiile persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne se stabilesc de către Casa Națională de Asigurări Sociale. Așadar, pretinde că este necesar de a fi atras în proces noua autoritate competentă, care stabilește și recalculează pensia.

La acest capitol, Colegiul învederează că a fost ridicată o problemă privind acțiunea în timp a legii civile. Prin urmare, potrivit art. 6 alin. (1) Cod civil, legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nu

desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare.

În acest sens, instanța reține că situația juridică din speță a fost constituită la 21 iunie 2013, când a apărut dreptul intimatului la pensie. Corespunzător, la acel moment, art. 49 alin. (1) al Legii nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 avea următorul conținut: „pensiile pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și pentru familiile lor se stabilesc de către organele de pensionare ale Ministerului Afacerilor Interne, ținându-se cont de art.10 alin (1).”

Spre deosebire, prin art. I alin. (2) din Legea nr. 282 din 16 decembrie 2016, a fost modificat cuprinsul articolelor 48 și 49 din Legea nr. 1544 – XII din 23 iunie 1993, fiind prevăzut că pensiile pentru subiecții sus menționați se stabilesc de către Casa Națională de Asigurări Sociale, în modul stabilit de Guvern. Totodată, potrivit art. II, legea intră în vigoare la 01 ianuarie 2017.

Astfel, aplicând dispozițiile art. 6 alin. (1) Cod civil, se atestă că Legea nr. 282 din 16 decembrie 2016 nu are forța juridică de a suprima condiția de constituire a dreptului intimatului Vangheli Leonid de a primi și de-ai fi calculată pensia de către Ministerul Afacerilor Interne. De asemenea, legea nouă nu poate desființa efectele deja produse ale unei situații juridice anterioare.

În lumina celor constatate, Colegiul statuează că propunerea recurentului cu privire la atragerea în proces a Casei Naționale de Asigurări Sociale, ce-ar constitui temei de trimitere a pricinii spre rejudecare în prima instanță, încalcă principiul neretroactivității legii civile, urmând a fi respinsă, ca neîntemeiată.

Revenind asupra fondului cauzei, instanța de recurs remarcă că instanțele ierarhic inferioare au determinat mărimea pensiei lui Vangheli Leonid de 57 % din suma soldei, fără a ține cont de faptul că valoarea ei se calculează numai după stabilirea condițiilor pentru primirea pensiei, clasificate la literele a) – d) al art. 13 din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993.

Astfel, în explicitarea acestui punct de vedere, Colegiul notează că art. 13 al Legii nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 stipulează că dreptul la pensie pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne se naște în dependență de vechimea în serviciu (art. 13 lit. a)) sau în dependență de vechimea totală în muncă (art. 13 lit. b), c), d)).

*De fapt*, în motivarea recursului, Ministerul Afacerilor Interne sugerează că intimatului i-a fost calculată pensia conform art. 13 lit. b) și art. 14 lit. b) al legii citate, fiind un alt tip de pensie decât cel din art. 14 lit. a), aplicat de instanțele precedente.

Conform art. 13 alin. (a) al Legii nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, dreptul la pensie pentru vechime în serviciu îl au: a) militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne care la 1 iulie 2011 *au o vechime în serviciu de cel puțin 20 de ani și 6 luni*. În fiecare an ulterior, vechimea în serviciu se majorează, până la atingerea vechimii în serviciu de 25 de ani, conform următorului tabel: *de la 01 iulie 2013 – vechimea în serviciu 21 ani 6 luni*.

Litera b) al art. 13 din legea sus numită, prevede că militarii care au satisfăcut serviciu prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor

afacerilor interne eliberate din serviciu pentru limită de vîrstă sau din motive de boală care în ziua eliberării din serviciu au o vechime totală în muncă de cel puțin 25 de ani calendaristici, din care cel puțin 12 ani și 6 luni în serviciu militar sau în serviciu în organele afacerilor interne.

Din interpretarea sistematică a dispozițiilor enunțate supra, se observă că legislatorul a diferențiat aceste două condiții. Așadar, este evident că vechimea în serviciu se include în vechimea totală în muncă, care cuprinde, *pe de o parte*, stagiul de muncă în organele afacerilor interne, iar *pe de altă parte*, stagiul de muncă în activitatea civilă.

În această ordine de idei, Colegiul reține că art. 14 lit. a) al legii citate prevede modul de calculare a pensiei pentru vechimea în serviciu (art. 13 lit. a)), iar art. 14 lit. b) stipulează mărimea pensiei pentru vechimea totală în muncă (art. 13 lit. b), c) și d), Subsidiar, temeiul încetării raporturilor de serviciu, *fie pensionarea din limită de vîrstă, fie din motive de boală*, nu influențează modalitatea de aplicare a dispozițiilor legale redată supra. Așadar, normele juridice supuse analizei, sunt subsecvente și se interpretează strict în limitele exemplificate de instanță.

La acest capitol, potrivit calculului prezentat de recurent în fazele anterioare, vechimea totală în muncă a lui Vangheli Leonid constituie 27 ani, 03 luni și 26 zile, care cuprinde: vechimea în serviciul organelor afacerilor interne – 17 ani, 08 luni, 15 zile și vechimea în serviciul civil – 09 ani, 07 luni, 11 zile. (f. d. 29 – 30)

Din aceste considerente, completul judiciar constată cu certitudine că Vangheli Leonid nu a întrunit condițiile pentru apariția dreptului la pensie în temeiul art. 13 alin. (a) al Legii nr. 1544-XII din 23 iunie 1993. Or, la 21 iunie 2013, când a fost pensionat, vechimea sa în serviciul Ministerului Afacerilor Interne era mai mică decât limita permisă și legală de 21 ani și 6 luni.

Cu toate acestea, intimatul a îndeplinit condiția de stabilire a pensiei sale în baza art. 13 lit. b) al Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, având vechimea totală în muncă de 27 ani, 03 luni și 26 zile, din care 17 ani, 08 luni, 15 zile în serviciul organelor afacerilor interne.

Sucesiunea celor constate, denotă că instanțele ierarhic inferioare trebuiau să aplice art. 14 lit. b) al Legii nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 la judecarea prezentei cauze civile.

Astfel, potrivit art. 14 lit. b) al legii sus menționate, mărimea pensiilor pentru vechime în muncă se stabilește în următoarele proporții: pentru militarii care îndeplinesc serviciu prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne care au o vechime totală în muncă de cel puțin 25 de ani calendaristici, din care cel puțin 12 ani și 6 luni în serviciu militar sau în serviciu în organele afacerilor interne (art.13, lit. b), c) și d): pentru vechime totală în muncă de 25 de ani – 50 procente și pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 25 de ani – 1 procent din suma respectivă a soldei sau a salariului, dar în total nu mai mult de 75 procente din aceste sume.

Contrar logicei juridice, atât prima instanță, cât și instanța de apel, au creat confuzii la stabilirea mărimii totale a pensiei lui Vangheli Leonid. Or, ambele instanțe au determinat pensia de 55 % din suma soldei în temeiul art. 14 lit. a) al Legii nr.

1544-XII din 23 iunie 1993, iar surplusul de 1 % pentru fiecare an complet a fost adăugat prin prisma art. 14 lit. b). Această împrejurare confirmă că instanțele au realizat o analiză superficială a speței, iar modalitatea de calcul a sumei lunare a fost efectuată prin încălcarea esențială a dispozițiile legale supra.

În aceste condiții, se poate trage concluzia că Ministerul Afacerilor Interne a stabilit cu justețe mărimea pensiei de 52 % din suma soldei. Respectiv, intimatul a obținut 50 % pentru vechimea totală în muncă de 25 de ani și 2 % pentru 2 ani compleți lucrați peste vechimea menționată (din totalul de 27 de ani).

Suplimentar, Colegiul subliniază că, în partea pretenției cu privire la anularea răspunsului Ministerului Afacerilor Interne din 28 decembrie 2015, nu au fost formulate obiecții din partea recurentului. Din această perspectivă și luând în considerație limitele impuse de art. 442 CPC, instanța de recurs nu se va pronunța asupra acestui aspect, menținând constatările instanțelor ierarhic inferioare.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că circumstanțele pricinii au fost constatate de prima instanță și de instanța de apel, însă au fost aplicate normele de drept material care nu sunt incidente speței, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a conchis de a admite recursul, de a casa hotărârea primei instanțe și decizia instanței de apel și de a pronunța o nouă hotărâre, prin care acțiunea este respinsă.

În conformitate cu art. 25 alin. (1) lit. a) al Legii contenciosului administrativ, judecând acțiunea, instanța de contencios administrativ adoptă una din următoarele hotărâri: respinge acțiunea ca fiind nefondată.

Prin prisma dispozițiilor citate raportate la circumstanțele pricinii, Colegiul consideră de a respinge cererea de chemare în judecată depusă de către Vangheli Leonid împotriva Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova privind contestarea răspunsului, obligarea de a stabili și calcula pensia în mărime de 57 % din suma soldei, ca fiind nefondată.

Prin prisma art. 82 și 94 alin. (1) CPC, instanța reține că partea care are câștig de cauză nu a solicitat încasarea cheltuielilor de judecată.

În conformitate cu art. 445 al. (1) lit. b) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 18 octombrie 2016 și hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 08 aprilie 2016, adoptate în pricina civilă la chemare în judecată depusă de către Vangheli Leonid împotriva Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova în partea ce ține de obligarea de a stabili și calcula pensia în mărime de 57 % din suma soldei, și se pronunță o nouă hotărâre, prin care:

Se respinge cererea de chemare în judecată depusă de către Vangheli Leonid împotriva Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova privind obligarea de a stabili și calcula pensia în mărime de 57 % din suma soldei, ca fiind nefondată.

În rest, se menține decizia Curții de Apel Chișinău din 18 octombrie 2016 și hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 08 aprilie 2016.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,

Judecătorul:

Tatiana Vieru

Judecătorii:

Svetlana Filincova

Nicolae Craiu

Iuliana Oprea

Mariana Pitic